

Vergaderjaar 2011–2012

33 014

Wijziging van de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (Verzamelwet kinderopvang 2012)

Nr. 6

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 31 oktober 2011

Inhoudsopgave

ALGEMEEN	1
1. Inleiding	1
2. Afschaffen kinderopvang met terugwerkende kracht	2
3. Tegengaan gastouderschap van ouders zonder werk	4
4. Gebruik maken van kinderopvang bij werkloosheid	4
5. Uitbreiding bevoegdheid burgemeester en wethouders	6
6. De jaarlijks verplichte GGD-controle van alle voorzieningen voor gastouderopvang komt te vervallen	7
7. Houders worden verplicht om GGD-rapporten op hun website te plaatsen	9
8. Overige vragen	10
ARTIKELSGEWIJS	14
9. Artikel I	14
10. Artikel IV	15
11. Artikel VI	16

ALGEMEEN

1. Inleiding

De regering heeft met belangstelling kennisgenomen van het verslag bij het onderhavige wetsvoorstel. In deze nota naar aanleiding van het verslag gaat de regering in op de vragen die door de leden van de verschillende Kamerfracties zijn gesteld. Omwille van de overzichtelijkheid is een aantal vragen anders gerangschikt dan in het verslag. De hoofdstukkenindeling is in grote lijnen gelijk gebleven.

2. Afschaffen kinderopvangtoeslag met terugwerkende kracht

De leden van de CDA-fractie vragen wat de consequenties zijn van het nagenoeg afschaffen van de mogelijkheid om kinderopvangtoeslag met terugwerkende kracht aan te vragen. Zij vragen in hoeverre mensen dan kinderopvangtoeslag mis lopen en op welke wijze daarmee rekening wordt gehouden. De leden van de PvdA-fractie vragen of de regering het met hen eens is dat een uitzondering moet worden gemaakt voor ouders die door bijzondere omstandigheden niet in staat zijn om op tijd toeslag aan te vragen. De leden van de GroenLinks-fractie vragen waarom de mogelijkheid om met terugwerkende kracht toeslag aan te vragen wordt beperkt tot één maand. Zij schrijven dat er omstandigheden denkbaar zijn waardoor ouders er niet in slagen per direct kinderopvangtoeslag aan te vragen, dan wel wijzigingen door te geven. De leden van de PvdA-fractie vragen of een periode van drie maanden niet reëler is en de leden van de GroenLinks-fractie vragen of de minister bereid is om een periode van drie maanden te hanteren.

Als deze wijziging per 1 januari 2012 in werking treedt kan de kinderopvangtoeslag vanaf die datum nagenoeg niet meer met terugwerkende kracht worden aangevraagd. Dat betekent dat ouders die gebruik willen maken van kinderopvangtoeslag voorafgaand aan, of vlak na het moment waarop de kinderopvang van start gaat, een aanvraag zullen moeten indienen. De regering gaat er van uit dat ouders die in staat zijn om met een kinderopvangvoorziening afspraken te maken over de kinderopvang, die in staat zijn daarover de wettelijk verplichte overeenkomst te sluiten en in staat zijn hun kinderen voor het eerst naar de opvang te brengen, ook in staat zullen zijn om in diezelfde periode een kinderopvangtoeslag aan te vragen. De hiervoor gegeven termijn van één tot twee maanden (de periode tussen de aanvraag en de eerste dag van de voorafgaande maand) acht de regering daartoe ruim genoeg.

De reden dat de mogelijkheid om met terugwerkende kracht kinderopvangtoeslag aan te vragen nagenoeg wordt afgeschaft, is dat meerdere fraudezaken zijn geconstateerd met aanvragen met terugwerkende kracht waarbij terugvordering van toeslagen zeer lastig of zelfs geheel onmogelijk bleek. Ik wil daarom geen ruimere termijn hanteren voor aanvragen met terugwerkende kracht dan minimaal één maand en maximaal twee maanden (zie ook het antwoord op de laatste vraag in deze paragraaf).

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen hoeveel fraudegevallen er per jaar zijn die kunnen worden gerelateerd aan de huidige mogelijkheid om met terugwerkende kracht toeslag aan te vragen. Zij vragen ook of de regering alternatieven heeft overwogen om deze fraudegevoeligheid te verminderen. Als dat niet het geval is vragen zij om dit te motiveren. Zij vragen ook om aan te geven welke eventuele alternatieven zijn overwogen en waarom de keuze niet op deze alternatieven is gevallen. Belastingdienst/Toeslagen is de laatste jaren op vier grote zaken gestuit waarbij tezamen sprake is van 5000 individuele fraudegevallen met aanvragen die met terugwerkende kracht werden gedaan. Om dergelijke fraudegevallen zo veel mogelijk te voorkomen, worden aanvragen met terugwerkende kracht sinds enige tijd vooraf extra gecontroleerd door Belastingdienst/Toeslagen. Het volledig uitsluiten van dit soort fraude kan alleen door het aanvragen met terugwerkende kracht (nagenoeg) onmogelijk te maken. Alternatieven zijn daarom niet aan de orde.

De leden van de VVD-fractie vragen in hoeveel gevallen aanvragen met terugwerkende kracht langer dan een maand hebben plaatsgevonden. Deze leden zijn benieuwd of het nagenoeg afschaffen van de mogelijkheid om met terugwerkende kracht kinderopvangtoeslag aan te vragen een besparing oplevert en, als dat het geval is, hoe groot die besparing zal zijn.

In 2010 is circa 30 000 keer een aanvraag ingediend met terugwerkende kracht langer dan een maand. Voor 2011 is de huidige stand circa 14 000 keer. De maatregel zelf levert geen besparing op omdat ik ervan uitga dat na invoering van de maatregel alle aanvragers direct toeslag zullen aanvragen. Wel wordt een besparing gerealiseerd omdat fraude met aanvragen met terugwerkende kracht wordt voorkomen. De opbrengst van deze maatregel is onderdeel van de fraudetaakstelling van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Deze fraudetaakstelling bedraagt € 25 mln. voor het terrein van de kinderopvang.

De leden van de VVD-fractie schrijven dat gemeenten in het verleden niet altijd goed en snel aanvragen afhandelden voor inschrijving van een voorziening voor kinderopvang in het Landelijk Register Kinderopvang (LRK). Zij vragen of de regering er op toe ziet dat gemeenten deze inschrijvingen snel afhandelen. Zo zou voorkomen worden dat ouders de dupe worden van de nieuwe één maand termijn.

Het afschaffen van de mogelijkheid om met terugwerkende kracht toeslag aan te vragen houdt geen verband met de termijnen die gemeenten hanteren voor het inschrijven van een voorziening voor kinderopvang in het LRK. Of ouders nu met terugwerkende kracht toeslag aanvragen voor opvang die zij al genoten hebben, dan wel op of voorafgaand aan het moment dat zij feitelijk gebruik gaan maken van de opvang, in beide gevallen hebben zij geen recht op toeslag voor opvang in een periode dat de voorziening voor kinderopvang (nog) niet was/is ingeschreven in het LRK.

Ouders kunnen overigens alleen te maken krijgen met de inschrijvings-termijn die geldt voor gemeenten als ze gebruik willen maken van een nieuwe voorziening voor kinderopvang. Dat komt verhoudingsgewijs weinig voor. In dat kader is nog relevant dat vanaf begin 2010 de Lex Silencio Positivo van kracht is op de inschrijving van nieuwe aanvragen door gemeenten. Dit betekent dat van rechtswege een positief besluit volgt indien een gemeente de wettelijke termijn waarop een gemeente moet beschikken, overschrijdt. Deze termijn is bepaald op maximaal 10 weken.

De leden van de SP-fractie vragen hoe ouders worden geïnformeerd over het nagenoeg afschaffen van de mogelijkheid om met terugwerkende kracht toeslag aan te vragen.

Om ouders al zo vroeg mogelijk hierop te attenderen, heb ik zowel bij het uitbrengen van de fraudebrief als bij het verzenden van het onderhavige wetsvoorstel naar uw Kamer een persbericht uitgebracht over de belangrijkste wijzigingen. Verder zullen de kinderopvanginstellingen per brief worden geïnformeerd over de maatregelen voor 2012 zodat zij de ouders erop kunnen wijzen dat kinderopvangtoeslag niet meer met terugwerkende kracht kan worden aangevraagd. Ouders die al toeslag ontvangen, zullen eveneens per brief worden geïnformeerd over de nieuwe maatregelen. Daarnaast zal via www.rijksoverheid.nl informatie worden verstrekt over de maatregelen. Belastingdienst/Toeslagen zal tevens op de voorschotbeschikkingen en op de «wegwijzer» aangeven dat er veranderingen zijn die de hoogte van de toeslag kunnen beïnvloeden. Daarbij worden ouders die hierover meer willen weten doorgeleid naar www.toeslagen.nl. Deze site is de logische plek voor burgers om inzicht te krijgen in de mogelijke consequenties van veranderingen voor hun toeslag(en). Belastingdienst/Toeslagen ontwikkelt hiervoor een speciale campagnepagina. Tenslotte zullen berichten worden geplaatst in relevante bladen en kranten en op websites.

De leden van de PvdA-fractie vragen om te duiden wat wordt bedoeld met «nagenoeg» afschaffen.

Dit betekent dat de mogelijkheid om met terugwerkende kracht toeslag aan te vragen niet helemaal wordt afgeschaft. Het blijft mogelijk om toeslag aan te vragen vanaf de eerste dag van de kalendermaand

voorafgaand aan de kalendermaand waarin de aanvraag om kinderopvangtoeslag wordt ingediend bij Belastingdienst/Toeslagen.

3. Tegengaan gastouderschap van ouders zonder werk

De leden van de VVD-fractie vragen of het voornemen om gastouders die geen andere inkomsten meer hebben dan inkomsten uit gastouderopvang, geen gebruik meer te laten maken van kinderopvangtoeslag, een besparing oplevert. De leden van de SP-fractie vragen hoe groot de besparing van deze maatregel is en waarvoor het geld dat zo vrij komt zal worden ingezet. De leden van de VVD-fractie willen voorts weten hoe deze maatregel zich verhoudt tot een crècheleidster die wel een vergoeding krijgt als haar kind in de crèche wordt opgevangen.

Deze maatregel is onderdeel van de maatregelen die het kabinet neemt ter invulling van de fraudetaakstelling SZW. Deze fraudetaakstelling bedraagt € 25 mln. voor de kinderopvang. De maatregel voorkomt in ieder geval dat ouders zonder werk, soms bekenden van elkaar, elkaars gastouder worden, uitsluitend met het oog op het ontvangen van kinderopvangtoeslag. Dit is een vorm van oneigenlijk gebruik van de kinderopvangtoeslag. Beide ouders werken immers niet en zijn daarom in staat om voor hun eigen kind te zorgen. Veelal is voor deze ouders het financiële voordeel van de kinderopvangtoeslag de enige reden voor het opvangen van elkaars kinderen. Ouders die naast het gastouderschap ook ander werk verrichten, hebben wel recht op kinderopvangtoeslag voor de gewerkte uren buiten de gastouderopvang. Bij leidsters in een crèche kan geen sprake zijn van wederzijdse opvang van kinderen met als enig doel het ontvangen van kinderopvangtoeslag.

De leden van de PvdA-fractie vragen hoe gecontroleerd gaat worden of gastouders geen andere inkomsten hebben dan inkomsten uit gastouderopvang. Zij vragen of hier grenzen worden gehanteerd. Deze leden constateren dat ouders die naast het gastouderschap ander werk verrichten, recht houden op kinderopvangtoeslag voor de gewerkte uren buiten de gastouderopvang. Zij vragen of de regering de situatie wil schetsen in het geval een ouder naast het gastouderschap ander werk verricht en het recht behoudt op kinderopvangtoeslag voor deze andere uren werk. Deze leden vragen ook hoe wordt omgegaan met ouders die flexibele contracten hebben en ouders met avonddiensten en/of weekenddiensten. Zij vragen hoeveel personen dit betreft.

Vanaf 2012 wordt de kinderopvangtoeslag gekoppeld aan het aantal gewerkte uren¹. Belastingdienst/Toeslagen controleert het aantal gewerkte uren achteraf. Daarbij worden de uren die een ouder als gastouder heeft gewerkt, niet meegeteld. Het volgende voorbeeld ter illustratie. Een gastouder besteedt per week 10 uur aan de opvang van kinderen en werkt daarnaast voor 15 uur bij een bedrijf. Deze gastouder heeft voor 15 uur recht op kinderopvangtoeslag, vermeerderd met 40% voor een niet schoolgaand kind en verminderd met 30% voor een schoolgaand kind. Dit geldt ook wanneer deze gastouder avonddiensten en/of weekenddiensten werkt. Bij een flexibel contract gelden de uren waarvoor feitelijk bij het bedrijf is gewerkt. Belastingdienst/Toeslagen heeft geen inzicht in het aantal ouders dat kinderopvangtoeslag ontvangt en een flexibel contract heeft of in avonddiensten en/of weekenddiensten werkt.

4. Gebruik maken van kinderopvang bij werkloosheid

De leden van de CDA-fractie vragen om kort uiteen te zetten waarom ervoor is gekozen om een ouder die werkloos wordt gedurende drie maanden hetzelfde recht op kinderopvangtoeslag te laten behouden als in

¹ Dit is geregeld in het «Besluit kinderopvangtoeslag en tegemoetkoming in de kosten kinderopvang», dat is voorgelegd aan beide kamers der Staten Generaal en in werking treedt op 1 januari 2012.

de periode voorafgaand aan die werkloosheid. Deze leden vragen ook op welke wijze rekening wordt gehouden met de gevolgen hiervan voor een alleenstaande ouder. In hoeverre kan deze alleenstaande ouder dan bijvoorbeeld nog gebruik maken van kinderopvang in het kader van de sollicitatieverplichting of meldingsplicht, zo schrijven de leden van deze fractie. De leden van de SP-fractie vragen in hoeverre deze maatregel (negatieve) gevolgen heeft voor studerende alleenstaande moeders? In hoeverre heeft de minister rekening gehouden met deze groep vrouwen?

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen welk effect de regering verwacht van deze maatregel op de mogelijkheden van ouders om na de periode van drie maanden nog werk te vinden, als ouders dan tijdens het solliciteren moeilijker opvang voor hun kinderen kunnen krijgen. De leden van de PvdA-fractie vragen of de regering hun opvatting deelt dat vooral de kinderen niet de dupe mogen worden van deze maatregel, omdat zij plotseling hun vertrouwde opvangplek moeten verlaten. Zowel de leden van de PvdA-fractie als de leden van de ChristenUnie-fractie vragen waarom is gekozen voor een termijn van drie maanden. De leden van de PvdA-fractie vragen of een termijn van zes maanden niet reëler is, zeker als de arbeidsmarkt slecht is. De leden van de VVD-fractie vragen hoe deze maatregel wordt uitgevoerd bij zzp-ers die werkloos worden.

Deze maatregel houdt verband met de koppeling van de kinderopvang-toeslag aan gewerkte uren. Door deze koppeling zou het recht op kinderopvangtoeslag komen te vervallen zodra een ouder werkloos wordt. In het «Besluit kinderopvangtoeslag en tegemoetkoming in de kosten kinderopvang» dat deze koppeling regelt, wordt vastgelegd dat ouders die werkloos worden nog gedurende drie maanden een ongewijzigd recht behouden op hetzelfde aantal uren kinderopvangtoeslag als voorafgaand aan de werkloosheid. Gedurende deze periode kan het kind naar de vertrouwde opvangplaats blijven gaan.

Op basis van de huidige wetgeving, verliest deze bepaling echter betekenis zodra er een nieuw kalenderjaar aanvangt. Indien een ouder in het nieuwe kalenderjaar niet voldoet aan de vereisten van artikel 1.6 van de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen heeft de werkloze ouder in het nieuwe jaar in het geheel geen recht op kinderopvangtoeslag en kan ook geen beroep worden gedaan op de drie maanden termijn. Dit wordt gerepareerd in dit wetsvoorstel, door te regelen dat ouders ook over de jaargrens heen een beroep kunnen doen op de drie maanden termijn. Ouders kunnen dan gedurende deze periode zoeken naar een nieuwe baan en het kind kan naar de vertrouwde opvangplaats blijven gaan.

De regering deelt de opvatting van de PvdA-fractie dat kinderen zo min mogelijk de dupe mogen worden van deze maatregel. In dit kader is nog relevant dat de voorgestelde wetswijziging in bepaalde gevallen een versoepeling is ten opzichte van de huidige situatie. Op dit moment is het immers zo dat ouders die na 1 oktober werkloos worden nog tot de jaarwisseling hun recht behouden op toeslag. Dit is minder dan drie maanden.

Deze maatregel staat los van het doelgroepenbeleid dat onderdeel uitmaakt van de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen. Dit doelgroepenbeleid wordt niet gewijzigd. Dit betekent dat specifieke groepen ouders¹, onder bepaalde voorwaarden, ook na het verstrijken van de eerste drie maanden werkloosheid, gebruik kunnen blijven maken van kinderopvangtoeslag. Dit betreft bijvoorbeeld personen in een traject naar werk. Ook voor alleenstaande ouders met een sollicitatieplicht of meldingsplicht geldt dat zij na de drie maanden termijn onder bepaalde

¹ Deze groepen worden omschreven in artikel 1.22 van de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen.

voorwaarden op grond van het doelgroepenbeleid aanspraak kunnen blijven maken op kinderopvangtoeslag. Een ruimere termijn, bijvoorbeeld van zes maanden, met het oog op de situatie op de arbeidsmarkt acht de regering vanwege het bestaan van dit doelgroepenbeleid niet nodig. Studerende alleenstaande moeders kunnen op basis van het doelgroepenbeleid net als nu het geval is, in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag.

Zelfstandigen zonder personeel (zzp-ers) worden werkloos op het moment dat zij zich uitschrijven bij de Kamer van Koophandel. Op dat moment start de termijn van drie maanden. Belastingdienst/Toeslagen controleert dit achteraf en risicogericht. Activiteiten die nodig zijn voor ondernemerschap zoals acquisitie en opleidingen worden aangemerkt als gewerkte uren (zie ook het antwoord op de vraag over zzp-ers in paragraaf 8).

5. Uitbreiding bevoegdheid burgemeester en wethouders.

De leden van de fracties van de PvdA, VVD en CDA vragen op welke andere gronden dan GGD-rapporten een gemeente kan besluiten om een voorziening voor kinderopvang niet in te schrijven, dan wel om een bestaande inschrijving ongedaan te maken. De leden van de VVD-fractie vragen of dit bijvoorbeeld ook kan na klachten van ouders en/of personeel. Deze leden vraagt ook wat er gebeurt als er een positief inspectierapport ligt, maar op basis van andere onderzoeken blijkt dat een voorziening (later) toch niet meer aan alle eisen voldoet? Kan het college dan ingrijpen, zo vragen de leden van de VVD-fractie.

Een gemeente kan op grond van andere informatie dan een GGD-rapport besluiten om een voorziening voor kinderopvang niet in te schrijven, dan wel handhavend op te treden, als uit die andere informatie blijkt dat de opvang plaatsvindt in strijd met de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen. De artikelen waarin wordt bepaald dat een houder verantwoorde kinderopvang moet aanbieden, bieden wat dit betreft een voldoende handvat¹. Hierbij kan gedacht worden aan het als gewelddadig bekend staan bij politie of jeugdzorg van personen die verkeren in de nabijheid van de op te vangen kinderen. Klachten van ouders of personeel kunnen eveneens leiden tot gemeentelijk ingrijpen als deze klachten betrekking hebben op omstandigheden die in strijd zijn met de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen. In acute gevallen, bijvoorbeeld omdat de kinderen onmiddellijk gevaar lopen wegens de aanwezigheid van een zedendelinquent, zijn gemeenten bevoegd per direct handhavend op te treden, ook als wordt voldaan aan de GGD-toetsingskaders en er een verklaring omtrent gedrag aanwezig is.

De leden van de CDA-fractie vragen in hoeverre de nieuwe bevoegdheid van gemeenten om op andere gronden dan een GGD-rapport inschrijving te weigeren dan wel een bestaande inschrijving ongedaan te maken, ertoe leidt dat gemeenten leges gaan heffen voor een verzoek tot inschrijving.

In de Gemeentewet is vastgelegd dat gemeenten voor hun dienstverlening leges mogen heffen. Zij mogen daarom leges heffen voor de inschrijving van een voorziening voor kinderopvang in het LRK. In de Gemeentewet is ook opgenomen dat zij hiervoor alleen reële kosten in rekening mogen brengen. De wetswijziging die hier wordt voorgesteld heeft tot doel om het college van burgemeester en wethouders de mogelijkheid te bieden om inschrijving in het LRK te weigeren als zij over informatie beschikken, bijvoorbeeld van de politie of van jeugdzorg, die niet is terug te voeren op een GGD-rapport, maar wel zodanig ernstig is dat redelijkerwijs mag worden verwacht dat geen verantwoorde kinderopvang zal worden aangeboden. Het is echter niet de bedoeling dat gemeenten hiervoor een aparte procedure in het leven roepen, parallel

¹ Dit betreft de artikelen 1.49, 1.50, eerste lid, 1.56, eerste lid, en 1.56b, eerste lid, van de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen.

aan de GGD-controle. Het gaat er om dat gemeenten in uitzonderlijke gevallen, waarin zij al bekend zijn met ernstige misstanden op een beoogde opvanglocatie, een inschrijving kunnen weigeren. Omdat dit slechts zeer incidenteel voorkomt zal dit niet of nauwelijks kunnen leiden tot verhoging van de reële kosten die gemeenten maken voor inschrijvingen in het register. De onderhavige uitbreiding van de bevoegdheid van burgemeester en wethouders zal derhalve naar verwachting niet of nauwelijks leiden tot het heffen van meer leges ten behoeve van de inschrijving van een voorziening voor kinderopvang¹.

In dit verband vragen de leden van de SP-fractie hoe de regering gaat voorkomen dat een ondernemer waarvan inschrijving in het register in de ene gemeente wordt geweigerd het in een andere gemeente weer gaat proberen.

De GGD onderzoekt bij een aanvraag voor een nieuwe kinderopvanglocatie of deze locatie redelijkerwijs aan de wettelijke eisen zal voldoen. De handhavinghistorie bij een andere gemeente speelt daarbij een belangrijke rol. Die historie kan immers een beeld schetsen van de toekomstige praktijk op een nieuwe locatie. Ik ben voornemens om op dit punt de regels over de werkwijze van de toezichthouder te verduidelijken. Het kabinet wil daarmee in ieder geval voorkomen dat een ondernemer een nieuwe locatie kan starten als bij een andere locatie van die ondernemer een (zwaar) handwingtraject loopt met betrekking tot zaken die essentieel zijn voor de kwaliteit van de opvang.

6. De jaarlijks verplichte GGD-controle van alle voorzieningen voor gastouderopvang komt te vervallen

De leden van de CDA-fractie vragen op welke wijze de risico's worden beheerst die voortvloeien uit het schrappen van de verplichting dat alle voorzieningen voor gastouderopvang jaarlijks door de GGD worden gecontroleerd. Zij vragen ook hoe de hierbij vrijvallende financiële ruimte wordt benut. De leden van D66-fractie zijn benieuwd of ter compensatie van het wegvallen van de verplichte jaarlijkse inspectie bij gastouders de inspectie op gastouderbureaus wordt geïntensiveerd. Zij vragen ook of de gastouderbureaus meer verantwoordelijkheid krijgen voor de controle op gastouders. De leden van de SP-fractie vinden het wenselijk dat het toezicht op kwalitatief goede gastouderbureaus wordt versoepeld en het toezicht op kwalitatief slechte gastouderbureaus juist wordt verscherpt. Zij vragen of de minister het hiermee eens is. Ook de leden van de VVD-fractie zijn voor meer risicogestuurd toezicht. Zij vragen of de regering voornemens is om juist te gaan kijken bij voorzieningen met een meer risicovol karakter. Zij vragen voorts of de passage in de memorie van toelichting over steekproeven er niet juist toe zal leiden dat de kans dat een voorziening wordt onderzocht voor alle gevallen even groot is. De leden van de PvdA-fractie vragen hoe de regering omgaat met de mogelijkheid dat gastouders nooit worden gecontroleerd omdat zij toevallig steeds buiten de steekproef vallen. Zij vinden dat gastouders toch minstens eenmaal per (bijvoorbeeld) drie jaar moeten worden onderworpen aan een GGD-onderzoek en vragen of de regering het daarmee eens is.

Met de VNG en GGD Nederland is afgesproken dat het toezicht op de kinderopvang, waaronder de gastouderopvang vanaf 2012 meer risicogericht wordt². Kinderopvangvoorzieningen krijgen dan een lichter toezichtregime als uit GGD-onderzoek blijkt dat ze goed presteren en een zwaarder toezichtregime als blijkt dat ze slecht presteren. Ongeacht deze nieuwe wijze van toezicht is tevens afgesproken dat alle gastouderbureaus en kindercentra elk jaar worden bezocht door de GGD.

¹ Zie ook antwoorden op Kamervragen over gemeentelijke leges van de leden Van Hijum en Straus, d.d. 5 april 2011, Aangangsel Handelingen II, 2010/11, nr. 2108.

² Kamerstukken II, 2010/11, 31 322 nr. 120.

Daar staat tegenover dat gastouders die al geregistreerd zijn niet meer allemaal elk jaar worden gecontroleerd. Om het toezicht op de gastouders beter te laten aansluiten bij de verantwoordelijkheid van de gastouderbureaus zal de GGD jaarlijks steekproefsgewijs een gedeelte van de gastouders die bij een gastouderbureau zijn aangesloten, controleren. Deze controle wordt onderdeel van de controle op de gastouderbureaus. De omvang van deze steekproef wordt bepaald op basis van een risicoprofiel dat de GGD van het gastouderbureau opmaakt. Dit betekent dat de kans dat een voorziening voor gastouderopvang door de GGD zal worden gecontroleerd niet voor alle gevallen even groot is. Het betekent ook dat de kans dat een voorziening voor gastouderopvang drie jaar achtereen niet wordt gecontroleerd relatief klein is indien het een gastouder betreft die is aangesloten bij een gastouderbureau met een hoog risicoprofiel. Tevens is hierbij van belang dat alle nieuwe voorzieningen voor gastouderopvang in ieder geval wordt gecontroleerd, voorafgaand aan opname in het LRK.

Ik ben voorts voornemens om nader te regelen dat een gastouderbureau meer dan tot nu toe het geval is, wordt aangesproken op tekortkomingen die worden geconstateerd bij de aangesloten gastouders. Als blijkt dat de opvang door deze gastouders stelselmatig niet voldoet aan de kwaliteitseisen, zal worden gehandhaafd bij het gastouderbureau. Op deze wijze wordt het gastouderbureau mede verantwoordelijk gehouden voor de kwaliteit van de opvang bij de gastouders. Zo worden de risico's die voortvloeien uit het schrappen van de jaarlijkse controle bij gastouders voldoende beheerst. De financiële ruimte die hierdoor ontstaat, wordt benut voor de jaarlijkse controle op het toegenomen aantal kindercentra en gastouderbureaus.

De leden van de SP-fractie vragen of de minister er voor wil zorgen dat de GGD vaker onaangekondigd inspecties uitvoert. Ook de leden van de VVD-fractie vragen of de controles vooraf worden aangekondigd.

In antwoord op deze vragen verwijs ik u naar mijn brief van 20 april 2011 over toezicht en handhaving¹. In deze brief gaf ik aan dat ik voorstander ben van onaangekondigd inspectiebezoek. Op dit moment vinden al veel onaangekondigde inspecties plaats. Ik streef ernaar dat het toezicht op locatie vanaf het jaar 2012 in beginsel altijd onaangekondigd is. Met onaangekondigde controles krijgt de inspecteur een realistischer beeld van de dagelijkse praktijk. Deze onaangekondigde inspecties dienen zich vooral te richten op zaken die essentieel zijn voor de kwaliteit van de kinderopvang. Dit betreft bijvoorbeeld een onaangekondigde inspectie op de beroepskracht/kind-ratio. Controle op documenten, zoals diploma's, verklaringen omtrent gedrag, het pedagogisch beleidsplan en de risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid vindt plaats ter voorbereiding op, en als ondersteuning van de praktijkcontrole.

De leden van de VVD-fractie vragen of klachten van ouders, een inspectierapport, of andere rapporten en/of signalen een reden kunnen zijn om tot controle over te gaan.

Ik kan deze vraag bevestigend beantwoorden. Zo kunnen bijvoorbeeld berichten in de media of signalen van ouders of van oudercommissies redenen zijn voor de GGD om tussentijdse tot controle over te gaan. Ook deze controles vinden in beginsel onaangekondigd plaats.

De leden van de SP-fractie vrezen dat gemeenten gaan bezuinigen op het toezicht. Zij vragen of gemeenten gemiddeld het gehele budget voor toezicht en handhaving benutten en of de minister bereid is dit te onderzoeken als daarover onvoldoende informatie beschikbaar is. Zij vragen voorts of de minister kan aangeven wat gemeenten in totaal hebben uitgegeven voor handhaving en toezicht in 2010 en 2011 en wat zij willen uitgeven in 2012. Zij vragen of de minister bereid is dit te onderzoeken als hierover onvoldoende informatie beschikbaar is.

Gemeenten zijn wettelijk verantwoordelijk voor het toezicht op en de handhaving van de kwaliteit van de kinderopvang en het peuterspeel-

¹ Kamerstukken II, 2010/11, 31 322, nr. 120.

zaalwerk. Voor deze decentrale wettelijke taken stelt het rijk niet geoormerkt geld beschikbaar via het gemeentefonds. In 2010 en in 2011 was dit € 21,9 mln. per jaar. De gemeenten hebben beleidsvrijheid aangaande de besteding van de middelen in het gemeentefonds, maar moeten wel voldoen aan hun wettelijke taken ten aanzien van toezicht en handhaving in de kinderopvang. In dat kader is onderzoek naar de besteding van de gemeentelijke middelen niet opportuun, maar is de vraag of gemeenten voldoen aan hun wettelijke taken des te relevanter. Met de VNG en GGD Nederland maakt het rijk bestuurlijke afspraken over de invulling van deze taken. De Inspectie van het Onderwijs onderzoekt of gemeenten aan de wettelijke eisen voldoen. Als de Inspectie constateert dat een gemeente niet aan deze eisen voldoet en niet wil meewerken aan een verbetertraject, kan de Inspectie de procedure «Mogelijke ernstige tekortkomingen» starten. De Inspectie van het Onderwijs beoordeelt dan of sprake is van een ernstige tekortkoming. Als dat het geval is, kan de minister interveniëren.

De leden van de PvdA-fractie vragen of de middelen toereikend zijn om kindercentra en gastouderbureaus ieder jaar te kunnen bezoeken. Zij vragen bovendien of er signalen zijn dat de middelen ontoereikend zijn. Een aantal gemeenten heeft aangegeven dat de middelen voor toezicht en handhaving in 2010 of 2011 niet toereikend zijn. Dit betreft de gemeenten Boxmeer, Dinkelland, Utrecht, Den Haag, Boekel, de Friese gemeenten verenigd in de Vereniging van Friese gemeenten en de Groninger gemeenten verenigd in de Hulpverleningsdienst Groningen. Mede naar aanleiding daarvan heb ik met de VNG en GGD Nederland nadere afspraken gemaakt over de besteding van de middelen vanaf het jaar 2012.

Vanaf het jaar 2012 is het budget voor toezicht en handhaving in de kinderopvang structureel € 24,9 mln. per jaar. Daarmee wordt de € 10 mln. die het rijk in 2010 en in 2011 incidenteel aan het gemeentefonds heeft toegevoegd ten behoeve van het toezicht op de gastouderopvang structureel onderdeel van deze middelen. Tevens is € 3 mln. extra aan het gemeentefonds toegevoegd vanwege de sterke stijging van het aantal locaties in de kinderopvang. Dit leidt samen tot een structurele verhoging van het budget met € 13 mln. Deze verhoging is gekoppeld aan afspraken met de VNG en GGD Nederland dat jaarlijks alle kindercentra, buitenschoolse opvangvoorzieningen en gastouderbureaus op locatie worden geïnspecteerd. Om binnen het financiële kader te blijven, kan een gemeente variëren in de intensiteit van de inspectie. Verder is afgesproken dat een gemeente mag variëren in het aantal gastouders dat wordt geïnspecteerd, binnen een bandbreedte van 5% tot 30% van alle in deze gemeente gevestigde voorzieningen voor gastouderopvang. Met de VNG en GGD-NL is er overeenstemming over dat de middelen die vanaf 2012 beschikbaar zijn toereikend zijn om het toezicht op deze wijze te kunnen uitvoeren.

7. Houders worden verplicht om GGD-rapporten op hun website te plaatsen

De leden van de VVD-fractie vragen of de verplichting die aan houders wordt opgelegd om GGD-rapporten op de eigen website te plaatsen niet tot onnodige extra administratieve lasten leidt. Zij wijzen erop dat deze rapporten ook al te vinden zijn op de website van de GGD. Zij vragen of het niet handiger en transparanter is dat deze rapporten op één centrale plaats te vinden zijn, bijvoorbeeld de website van de GGD en of de houder niet kan volstaan met een link naar deze centrale site. De leden van het CDA-fractie vragen hoe deze verplichting zich verhoudt tot het feit dat GGD-onderzoeken nog maar steekproefsgewijs worden uitgevoerd.

De verplichting om het GGD-rapporten op een site te plaatsen, leidt niet tot extra administratieve lasten. Op dit moment zijn houders immers al verplicht om een fysiek exemplaar van het inspectierapport ter inzage te leggen op een voor ouders en personeel toegankelijke plaats¹. De verplichting om in de plaats daarvan nu een dergelijk rapport op de eigen website te plaatsen (als de houder over een dergelijke website beschikt) leidt per saldo niet tot meer administratieve lasten.

Met dit voorstel wordt uitvoering gegeven aan de motie van de Kamerleden Van Hijum en Koşer Kaya over dit onderwerp². Kern van deze motie is dat ouders in staat moeten worden gesteld om zich goed op de hoogte te stellen van de kwaliteit van een kinderopvangvoorziening. Ik ben ervan uitgegaan dat ouders daartoe vooral in staat moeten worden gesteld op het moment dat zij moeten kiezen voor een kindercentrum, gastouderbureau of gastouder. Ouders zijn op dat moment doorgaans niet op de hoogte van het bestaan van GGD-rapporten over de kwaliteit van de kinderopvangvoorziening, laat staan van een centrale vindplaats van deze rapporten. Zij zullen zich in dat stadium wenden tot de informatie die de aanbieders van kinderopvang verstrekken. In het huidige tijdsgewricht zijn de sites van kinderopvangaanbieders daarvoor de meest geëigende informatiebronnen.

Bij deze verplichting speelt ook een rol dat een houder doorgaans sneller bereid is om kwalitatieve gebreken die in een GGD-rapport worden geconstateerd op te lossen, als deze rapporten goed zichtbaar zijn voor de direct belanghebbenden. De huidige verplichting om een rapport fysiek ter inzage te leggen, biedt wat dit betreft nog te veel mogelijkheden om een GGD-rapport uit het zicht te houden. Dit speelt vooral bij gastouderbureaus omdat ouders niet, of niet vaak op de locatie van het gastouderbureau komen.

Het is niettemin van belang dat GGD-rapporten ook op een centrale plaats te vinden zijn. Op dit moment zijn deze rapporten niet te vinden op één site van de GGD. Ze zijn doorgaans wel te vinden op de sites van de 28 verschillende regionale GGD-en. Er bestaat echter al een andere en betere centrale plek voor deze rapporten. Dit is de site van het LRK. De GGD-en zijn verplicht om de rapporten op deze site te plaatsen.

De wijze waarop de GGD-rapporten op de site van de houder worden gepubliceerd is vormvrij. Een link naar een andere site is derhalve mogelijk mits wordt voldaan aan de voorwaarde dat het rapport voor ouders gemakkelijk te vinden is.

In antwoord op de vraag van de leden van het CDA-fractie is relevant dat steekproeven slechts plaatsvinden bij gastouders. Kindercentra en gastouderbureaus worden jaarlijks gecontroleerd. Een houder wordt verplicht om GGD-rapporten op de eigen site te plaatsen voor zover deze rapporten beschikbaar zijn.

Gastouders zullen doorgaans niet over een eigen site beschikken. In dat geval dienen zij dit rapport ter inzage te leggen op een voor ouders toegankelijke plaats. Terzijde moet hier nog bij worden opgemerkt dat met VNG en GGD Nederland is afgesproken dat in ieder geval in het jaar 2012 de GGD-en nog kunnen volstaan met een brief aan de gastouders in plaats van een rapport. Bovengenoemde verplichting geldt ook voor deze brief.

8. Overige vragen

De leden van de CDA-fractie wijzen op de CDA-notitie over gastouderbureaus die tijdens het AO kinderopvang van 18 mei jongstleden aan de minister is aangeboden. Hierin is verzocht om scherper toe te zien op de kwaliteit van gastouderbureaus en de tarieven, die zij in rekening brengen

¹ Dit is bepaald in het huidige artikel 1.63, vierde lid.

² Kamerstukken II 2010/11, 31 322, nr. 135.

bij ouders. In de praktijk blijken er enorme verschillen te bestaan in kwaliteit en kosten. De leden van de CDA-fractie pleiten onder meer voor scherper toezicht en het instellen van een maximumtarief voor bemiddeling en begeleiding. Deze leden vragen op welke wijze het kabinet hiermee rekening heeft gehouden en wat de reactie van het kabinet is op deze voorstellen.

Het kabinet houdt als volgt rekening met deze voorstellen van het CDA. Het toezicht op de gastouderbureaus wordt verscherpt. Alle gastouderbureaus worden net als nu elk jaar bezocht door de GGD. Gastouderbureaus met een hoog risicoprofiel zullen intensiever dan tot nu toe door de GGD worden gecontroleerd. Ik wil de gastouderbureaus bovendien meer dan in het verleden verantwoordelijk stellen voor ondermaats presteren van de bij hen aangesloten gastouders (zie ook het eerste antwoord in paragraaf 6).

Het voorstel om een maximumtarief in te stellen voor bemiddeling en begeleiding neemt het kabinet niet over. Een dergelijke maatregel zal averechtse effecten sorteren. Gastouderbureaus die zich beperken tot een minimum aan ondersteuningstaken zullen zich gelegitimeerd voelen om dit maximumtarief in rekening te brengen. Daarentegen zullen gastouderbureaus die investeren in (bijvoorbeeld) de pedagogische kwaliteit van hun gastouders, door extra cursussen of intervisie aan te bieden, zich veelal gedwongen voelen om deze activiteiten te staken. Zo worden juist de goede gastouderbureaus benadeeld en de slechte gastouderbureaus bevoordeeld door een dergelijk maximumtarief.

In dit kader is relevant dat een inventarisatie van de tarieven van de tien grootste gastouderbureaus, die samen een marktaandeel hebben van circa 50%, geen verontrustend beeld oplevert. Deze tarieven variëren van € 37,50 per maand tot € 85 per maand voor het eerste kind. De tarieven voor tweede en volgende kinderen zijn lager¹. Op basis hiervan kan worden geschat dat ongeveer 84% van de omzet in de gastouderopvang ten goede komt aan de gastouders zelf en ongeveer 16% van de omzet ten goede komt aan de gastouderbureaus².

De leden van de SP-fractie maken zich zorgen over het feit dat een ouder waarvan de eigen kinderen onder toezicht zijn gesteld, soms probeert om gastouder te worden voor andere kinderen. Zij vragen wat gemeenten kunnen doen om dit te voorkomen en in hoeverre een gemeente of de GGD er ook achter komt of een ouder of kinderopvangondernemer contacten heeft met jeugdzorg in verband met ondertoezichtstelling van een eigen kind.

De Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen verbiedt gastouderopvang door personen van wie de eigen kinderen (voorlopig) onder toezicht zijn gesteld³. Het gastouderbureau wordt hiervoor al bij de start van de opvang medeverantwoordelijk gemaakt. Zo staat in de aanvraagvoorwaarden behorende bij het Aanvraagformulier Registratie Gastouderopvang het volgende vermeld: «De Wet kinderopvang verbiedt gastouderopvang door personen van wie de eigen kinderen (voorlopig) onder toezicht zijn gesteld. Het gastouderbureau heeft zich voorafgaand aan de aanvraag er nadrukkelijk van vergewist dat hiervan geen sprake is.» De houder van het gastouderbureau moet vervolgens op het aanvraagformulier een verklaring ondertekenen dat hij/zij bekend is met deze aanvraagvoorwaarden. Dit aanvraagformulier wordt door de GGD gecontroleerd. Mocht de GGD bij de start van de opvang of in latere jaren hierover twijfelen, dan kan de GGD het «Gezagsregister» inzien. Dit is een openbaar register dat beschikbaar is op 19 plaatsen in Nederland, bij elk gerechtelijk arrondissement.

De leden van de GroenLinks-fractie willen weten waarom de minister in dit wetsvoorstel niet met een betere oplossing is gekomen voor de mogelijke consequenties voor zzp-ers van de maatregel om opvanguren te koppelen aan gewerkte uren. Deze leden willen weten hoe groot de groep zzp-ers is die al een urenadministratie bijhoudt. Zij hebben

¹ De verschillen met de tarieven in de CDA-notitie kunnen mogelijk worden verklaard uit de afwijkende rekeneenheid die wordt gehanteerd (tarieven per gezin i.p.v. per kind) en het gebruik van een meldpunt. Dit laatste biedt doorgaans wel inzicht in de uitersten, maar geeft geen representatief beeld.

² Zie ook antwoorden op Kamervragen over de gastouderopvang van het lid Van Hijum, d.d. 8 april 2011, Aanhangsel Handelingen II, 2010/11, nr. 2146.

³ Zie artikel 1.1. definitie gastouder.

begrepen dat een grote groep zelfstandigen (201 900 personen in 2007) momenteel geen urenadministratie bij houdt. Zij stellen dat deze zelfstandigen na invoering van de maatregel wel een urenadministratie zullen moeten bijhouden. Zij vragen hoe dit zich verhoudt tot het voornemen van het kabinet om de administratieve lasten van zzp-ers te verminderen. Deze leden schrijven dat de minister bovendien te kennen heeft gegeven dat «niet declarabele» uren, zoals acquisitie en reistijd meegeteld kunnen worden, op voorwaarde dat deze hard kunnen worden gemaakt aan de Belastingdienst. Zij vragen hoe de minister dat ziet. Moeten er bijvoorbeeld treinkaartjes worden overlegd? Maar wat als iemand een Jaar- of OV-kaart heeft? Moeten er bonnetjes worden overlegd? Zij vragen tenslotte of de minister de vrees van de GroenLinks-fractie deelt dat de maatregel zal leiden tot veel onduidelijkheid bij zowel de zzp-ers als de Belastingdienst. Zij vragen of de minister bereid is om naar een andere oplossing te zoeken.

Op dit moment ontbreekt een relatie tussen de kinderopvangtoeslag en het aantal gewerkte uren. Daardoor kunnen ouders die slechts enkele uren per week of per jaar werken kinderopvangtoeslag aanvragen voor maximaal 230 uur per kind per maand en per opvangsoort. In de motie Linthorst¹ wordt de regering verzocht om een koppeling tot stand te brengen tussen toeslaguren en gewerkte uren. Deze motie is inmiddels uitgevoerd door deze koppeling op te nemen in het Besluit kinderopvangtoeslag en tegemoetkoming in de kosten kinderopvang. Dit besluit, dat is voorgelegd aan beide kamers der Staten Generaal, treedt in werking op 1 januari 2012. Dit betekent onvermijdelijk dat het aantal gewerkte uren moet kunnen worden achterhaald. Voor de meeste werkenden is dit geen probleem. Voor zzp-ers is dit lastiger. Belastingdienst/Toeslagen houdt risicogericht toezicht op de naleving van de koppeling tussen gewerkte uren en toeslaguren. Dat betekent dat Belastingdienst/Toeslagen ook bij zzp-ers achteraf kan vragen om een onderbouwing van het aantal gewerkte uren. Dit betekent dat zzp-ers die nu nog geen urenadministratie bijhouden én gebruik maken van de kinderopvangtoeslag een administratie moeten gaan bijhouden, maar dat is onvermijdelijk om een koppeling ook voor deze groep tot stand te kunnen brengen. Voor zover zzp-ers uren werken die niet direct kunnen worden gekoppeld aan een opdrachtgever, bijvoorbeeld in geval van acquisitie, zullen zij deze uren moeten kunnen onderbouwen, net als nu al bij de zelfstandigenaftrek het geval is. Met reiskosten wordt in de koppeling al rekening gehouden in de gehanteerde percentages van 140% en 70%. Deze kosten hoeven dus niet afzonderlijk te worden onderbouwd door middel van treinkaartjes of bonnetjes. De koppeling tussen toeslaguren en gewerkte uren is bij zzp-ers in praktische zin misschien minder eenvoudig dan bij andere groepen, maar niet onduidelijker. Bij Belastingdienst/Toeslagen is niet bekend hoeveel zzp-ers op dit moment geen urenadministratie bijhouden en bovendien kinderopvang aanvragen. Een alternatief voor zzp-ers heb ik niet kunnen vinden.

De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen hoe hoog de uitvoeringskosten zijn die het wetsvoorstel met zich mee brengt. Deze leden willen weten welke positieve financiële gevolgen de regering verwacht van het wetsvoorstel. Genoemde leden vragen tevens wat de gevolgen zijn van het wetsvoorstel voor de administratieve lasten voor burgers.

Het afschaffen van de mogelijkheid om met terugwerkende kracht toeslag aan te vragen en het doorbetalen van toeslag bij werkloosheid gedurende drie maanden leidt niet tot extra uitvoeringskosten. Het afschaffen van de mogelijkheid om toeslag te ontvangen voor uren dat een ouder optreedt als gastouder leidt tot extra uitvoeringskosten bij Belastingdienst/Toeslagen van structureel € 75 000 per jaar. Deze kosten worden gedekt binnen de SZW-begroting.

¹ Kamerstukken I, 2008/09, 31 874.

Er zijn twee maatregelen in dit wetsvoorstel die leiden tot een financiële besparing. Dit betreft het nagenoeg afschaffen van de mogelijkheid om met terugwerkende kracht toeslag aan te vragen en het afschaffen van de mogelijkheid om toeslag aan te vragen voor uren die een ouder optreedt als gastouder. In beide gevallen gaat het om besparingen als gevolg van het terugdringen van fraude of misbruik. De opbrengst van deze besparingen is verwerkt in de fraudetaakstelling van het ministerie van SZW. Deze taakstelling bedraagt € 25 mln. voor de kinderopvang (zie ook antwoorden in paragraaf 2 en 3).

Het afschaffen van de jaarlijkse verplichte GGD-controle bij gastouders leidt tot een afname van de administratieve lasten bij burgers en bedrijven. Alle overige maatregelen hebben per saldo geen effect op de administratieve lasten van burgers en bedrijven (zie ook het antwoord op de eerste vraag in paragraaf 7).

De leden van de SP-fractie vragen wat de minister gaat doen om de zeggenschap van ouders in de kinderopvang te verbeteren. Ouders hebben nu vaak enkel adviesrecht en de leden vinden het van groot belang dat ouders ook daadwerkelijk verandering kunnen aanbrengen als het gaat om de zorg van hun kinderen.

Ik heb uw Kamer bij brief van 11 juli jl. over het rapport van de Commissie Gunning¹ geïnformeerd dat ik u over dit onderwerp een brief zal sturen. Deze brief zal vóór het Algemeen Overleg van uw Kamer over kinderopvang op 23 november a.s. aan u worden verzonden.

De leden van de VVD-fractie vragen of de regering kan aangeven wat de stand van zaken is met betrekking tot het op orde brengen van kinderopvangvoorzieningen in het LRK?

In 2010 zijn alle in de oude gemeentelijke registers geregistreerde gastouderbureaus, kinderdagverblijven en voorzieningen voor buitenschoolse opvang overgeheveld naar het LRK. Tevens zijn alle gastouders die in dat jaar zijn aangemeld en die een positieve beschikking van de gemeente hebben ontvangen in het LRK geregistreerd. Vanaf 2010 worden ook alle nieuwe kindercentra en gastouderbureaus in het LRK geregistreerd. Medio oktober 2011 zijn 5 745 kinderdagverblijven, 6 656 voorzieningen voor buitenschoolse opvang, 50 334 gastouders en 722 gastouderbureaus geregistreerd.

In het jaar 2011 is tot heden van circa 15 000 ouders de kinderopvangtoeslag stopgezet omdat hun opvangorganisatie niet was geregistreerd in het LRK. Belastingdienst/Toeslagen heeft naar aanleiding van deze stopzettingen (en de terugvordering van reeds ontvangen toeslag vanaf 1 januari 2011) nauwelijks bezwaren ontvangen. Daaruit kan worden geconcludeerd dat het LRK, waar de betreffende besluiten van Belastingdienst/Toeslagen op waren gebaseerd, goed op orde is.

De leden van de fracties van de ChristenUnie en van de PvdA vragen waarom de regering niet alle verbeteringen die door GGD Nederland zijn voorgesteld heeft overgenomen. De leden van de fractie van de ChristenUnie willen weten om welke verbeteringen het hierbij gaat.

Twee voorstellen van GGD Nederland zijn niet overgenomen. Dit betreft de volgende voorstellen:

- GGD Nederland adviseerde om in artikel 1.48, tiende lid, achter «indien blijkt dat de kwaliteit van het kindercentrum, de voorziening voor gastouderopvang of het gastouderbureau» in te voegen «als bedoeld in het eerste lid». Dit voorstel is niet overgenomen omdat de toevoeging overbodig is als gevolg van de voorgestelde wijziging van dit lid («register» wordt vervangen door «register buitenlandse kinderopvang»). Er kan dan geen misverstand over bestaan dat het tiende lid betrekking heeft op de in het buitenland gevestigde kindercentra, voorzieningen voor gastouderopvang en gastouderbureaus die worden bedoeld in het eerste lid.
- GGD Nederland adviseerde de term «verantwoordelijkheidsverdeling» in artikel 1.50 te verduidelijken. Dit voorstel is niet overgenomen

¹ Kamerstukken II, 2010/11, 32 500 VI, nr. 117.

omdat een eventuele verduidelijking van deze term niet in de wet thuis hoort, maar in de onderliggende regelgeving.

ARTIKELSGEWIJS

9. Artikel 1

Onderdeel A

De leden van de PvdA-fractie vragen of de regering een volledige opsomming kan geven van alle mogelijke vormen die nu onder het begrip «houder» vallen.

Als gevolg van de beoogde wetswijziging zijn er twee typen houders. De gastouder en de ondernemer. De gastouder is degene die een voorziening voor gastouderopvang exploiteert. Ingevolge de definitie van gastouder kan dit uitsluitend een natuurlijk persoon van 18 jaar of ouder zijn. Het tweede type is de ondernemer aan wie de onderneming als bedoeld in de Handelsregisterwet 2007 toebehoort en die met die onderneming een kindercentrum of een gastouderbureau exploiteert. In de toelichting op het gewijzigde artikel is aangegeven dat door de wetswijziging ook niet-natuurlijke personen, niet zijnde rechtspersonen, onder de definitie van houder komen te vallen. Dat betekent dat naast de natuurlijke personen en de rechtspersonen die worden genoemd in het Burgerlijk Wetboek ook samenwerkingsverbanden als de maatschap, de vennootschap onder firma en de commanditaire vennootschap onder de definitie van houder komen te vallen. Daarmee sluit het houderbegrip uit de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen beter aan bij het ondernemerbegrip uit de Handelsregisterwet. Voor de rechtspersonen die onder het Burgerlijk Wetboek vallen, verwijs ik naar artikel 3 van het tweede boek van dit Burgerlijk Wetboek.

Onderdeel O

De leden van de VVD-fractie vragen of de regering voornemens is om conform artikel 1.52 een ministeriële regeling in te voeren waarin wordt bepaald dat een ouder niet kan worden verplicht tot afname en betaling van meer uren per dag of dagdeel dan een in die regeling te bepalen maximum. Deze leden willen ook weten wat de voorgestelde wijziging betekent voor de vergoeding van 24-uurs opvang, waarin het mogelijk is om in verband met werk een groot aantal uur kinderopvang per dag af te nemen. De leden van de PvdA-fractie vragen of ook een maximum wordt gesteld aan de afname in dagdelen.

Er wordt vooralsnog geen regeling ingevoerd waarin een maximum wordt gesteld aan de afname en betaling van uren per dag of dagdeel. Reden is dat het stellen van een generieke grens aan het aantal uren in de buitenschoolse opvang niet goed mogelijk is, aangezien schooltijden verschillen. Hierdoor is het niet mogelijk om een generiek maximum te bepalen dat voor alle ouders die buitenschoolse opvang afnemen werkt. Bovendien is de kinderopvang een markt waar aanbieders en afnemers zelf verantwoordelijk zijn voor vraag en aanbod. Voorts speelt hier een rol dat het instellen van een maximum aantal uren per dag of dagdeel normerend werkt, ook voor de aanbieders die nu meer keuzevrijheid aan ouders bieden.

Wel ga ik regelen dat vanaf 2013 ouders niet hoeven te betalen voor uren waar zij geen gebruik van kunnen maken omdat de opvang gesloten is of de kinderen nog op school zitten. Op deze manier hoeven ouders slechts te betalen voor de uren waarop door de ondernemer een dienst wordt aangeboden. Daarnaast onderzoek ik in samenwerking met de sector de mogelijkheden voor meer flexibele opvang.

De voorgestelde wijziging van artikel 1.52 leidt ertoe dat het huidige artikel 1.52 wordt gewijzigd in een «kan»-bepaling. Dit heeft geen gevolgen voor 24-uurs opvang.

10. Artikel IV

De leden van de VVD-fractie vragen wanneer de regering een ministeriële regeling zal uitbrengen over de informatie die de colleges van burgemeesters en wethouders aan de minister moeten verstrekken over de werkzaamheden die zij uitvoeren in het kader van de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen. Zij vragen of de regering het met hen eens is dat er een goede balans moet zijn tussen de kosten en baten van deze informatievoorziening.

Het lid waarin wordt bepaald dat de minister regels kan stellen met betrekking tot de informatie die het college van burgemeester en wethouders verstrekt (artikel 1.68, tweede lid) is geformuleerd als «kan»-bepaling. Van deze bepaling hoeft dus geen gebruik te worden gemaakt. Op dit moment worden de voorbereidingen getroffen voor het afsluiten van een convenant tussen de VNG, GGD Nederland, de Inspectie van het Onderwijs en mijzelf, waarin afspraken worden gemaakt over welke organisatie, welke informatie op welk moment uit de Gemeenschappelijke Inspectieruimte (GIR)¹ mag halen. Dit convenant zal waarschijnlijk eind 2011 worden afgesloten. Wellicht is het dan niet nodig om gebruik te maken van deze «kan»-bepaling in de wet. Ik ben het met de leden van de VVD-fractie eens dat zowel in dit convenant, als in een eventuele ministeriële regeling over dit onderwerp, een goede balans moet worden gevonden tussen de kosten en baten van deze informatievoorziening.

De leden van de VVD-fractie vragen voorts hoe de toezegging van de minister om een jaarlijks rapport naar de gemeenteraad te sturen met daarin de stand van zaken van het toezicht en de handhaving, zich verhoudt tot de constatering dat er geen bijzondere wettelijke bepalingen meer zijn voor rijkstoezicht op het gemeentelijk toezicht en geen bijzondere instrumenten meer zijn om als minister te kunnen ingrijpen. Essentieel in de passage in de memorie van toelichting waarnaar de leden van de VVD-fractie hier verwijzen, is het woord «bijzondere». Alle bijzondere bepalingen in de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen die betrekking hebben op interbestuurlijk toezicht worden met de Wet revitalisering generiek toezicht geschrapt. Dit betreft bijvoorbeeld het huidige artikel 1.68, derde lid, waarin is bepaald dat de minister onder bepaalde condities een aanwijzing kan geven aan het college van burgemeester en wethouders. Met genoemde wetswijziging gaat de Gemeentewet echter wel algemene bepalingen bevatten voor het inzetten van generieke toezichtinstrumenten. Op basis van de Gemeentewet kan de minister dan bijvoorbeeld het instrument indeplaatsstelling inzetten in het geval een gemeente een wet niet naar behoren uitvoert, zoals de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen die in de bijlage bij de Gemeentewet wordt genoemd.

Niet de minister, maar de Inspectie van het Onderwijs verstuurt jaarlijks een rapport naar de gemeenten. Dit zijn de jaarlijkse rapporten waarin de Inspectie een landelijk beeld schetst van de stand van zaken met betrekking tot toezicht en handhaving. Dit rapport wordt opgesteld om de minister in staat te stellen zijn verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de kinderopvang in te vullen. Het is evident dat gemeenten, die de informatie aanleveren voor dit rapport, een exemplaar van dit rapport dienen te ontvangen. Overigens kan een gemeente uit dit rapport niet opmaken wat de eigen (benchmark)positie is binnen dit landelijk beeld. Daarnaast zal de minister, voortvloeiend uit zijn bevoegdheden zoals vastgelegd in de Gemeentewet, achterblijvende gemeenten stimuleren om toezicht en handhaving kinderopvang beter op orde te brengen. U

¹ Het GIR is een elektronisch systeem waarin alle relevante informatie voor toezicht en handhaving wordt vastgelegd en dat het uitvoeringsproces door gemeenten en GGD-en vergemakkelijkt.

bent hierover geïnformeerd bij brieven van 20 april 2011 over toezicht en handhaving in de kinderopvang en van 11 juli 2011 over het rapport van de Commissie Gunning.¹ Eind oktober 2011 zal ik de namen van gemeenten bekend maken die de wettelijke minimumeisen op het gebied van toezicht en handhaving van de kwaliteit van de kinderopvang voldoende dan wel onvoldoende naleven. Deze namen worden gepubliceerd op de site van de Inspectie van het Onderwijs. De Inspectie spreekt deze gemeenten hier individueel op aan.

De leden van de PvdA-fractie vragen wat wordt bedoeld met de zinsnede in de toelichting bij het wetsvoorstel dat de verplichting voor colleges van burgemeesters en wethouders tot het verstrekken van informatie «structureel» van aard zal zijn.

Dit betekent dat alle gemeenten jaarlijks informatie zullen moeten aanleveren die nodig is om de minister in staat te stellen een adequaat beeld te vormen van de wijze waarop gemeenten hun toezicht- en handhavingstaken invullen. De minister heeft deze informatie nodig om zijn verantwoordelijkheid voor het stelsel invulling te kunnen geven. Dit betekent overigens wel dat zorgvuldig wordt afgewogen op welke wijze de gemeenten aan deze informatieverstrekking dienen te voldoen, zoals hiervoor in het antwoord op de vragen van de leden van de VVD-fractie is opgemerkt.

11. Artikel VI

De leden van de PvdA-fractie vragen wat de gevolgen zijn indien de voorziene inwerkingtreding op 1 januari 2012 van enkele onderdelen van het wetsvoorstel niet wordt gehaald.

Invoering van dit wetsvoorstel na 1 januari 2012 is technisch mogelijk, maar beleidsmatig zeer ongewenst en stuit op grote bezwaren in de uitvoering. Vooral het uitstellen van de maatregelen die fraude moeten terugdringen en dan met name het uitstellen van de maatregel dat niet met terugwerkende kracht toeslag kan worden aangevraagd, is bezwaarlijk.

Het uitstel van de fraudemaatregelen leidt tot een besparingsverlies, waarvan de omvang afhangt van de datum van invoering. Voorts zou het uitstellen van het schrappen van de mogelijkheid om met terugwerkende kracht toeslag aan te vragen, ertoe leiden dat in één en hetzelfde berekeningsjaar twee verschillende toeslagenregimes worden gehanteerd. Ouders behouden immers hun huidige rechten tot het moment van invoering van het wetsvoorstel. In het geval dat de wetswijziging (bijvoorbeeld) ingaat op 1 juli 2012 kunnen de ouders nog met terugwerkende kracht toeslag aanvragen over de eerste zes maanden van 2012 tot de indiening van de definitieve opgaven Inkomstenbelasting over 2012 (doorgaans in april 2013). Daarnaast kunnen zij in en over dat zelfde jaar vanaf 1 juli 2012 slechts toeslag aanvragen voor de toekomst op grond van het nieuwe regime (met zeer beperkte terugwerkende kracht).

Als het wetsvoorstel echter wel ingaat op 1 januari 2012 blijven het oude en nieuwe regime slechts kort naast elkaar bestaan namelijk tot april 2012 (dat is dan het laatste moment waarop nog over 2011 kan worden aangevraagd conform het oude wettelijke systeem). Bovendien hebben dan beide regimes betrekking op verschillende jaren. Dat is uitvoeringstechnisch minder lastig en beter uit te leggen aan burgers.

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
H. G. J. Kamp

¹ Kamerstukken II, 2010/11, 31 322, nr. 120 en Kamerstukken II, 2010/11, 32 500 VI, nr. 117.